

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Datum: 24 oktober 2011

Rapportnummer: 2011/321

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland naar aanleiding van een verkeersincident op 2 april 2008 het opnemen van zijn aangifte van mishandeling onderbrak om hem aan te houden wegens een verdenking van poging tot doodslag c.q. zware mishandeling tijdens hetzelfde incident.

Voorts klaagt verzoeker erover dat deze ambtenaar een melding had gemaakt dat verzoeker op het politiebureau psychotisch gedrag vertoonde.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op 2 april 2008 was verzoeker als autobestuurder betrokken bij een verkeersincident in Amsterdam. Omdat de andere autobestuurder, de heer X, hem een harde klap in zijn gezicht had gegeven, ging verzoeker dezelfde dag nog aangifte doen van mishandeling bij de politie. De politie onderbrak echter het opnemen van zijn aangifte om verzoeker aan te houden wegens poging tot doodslag c.q. zware mishandeling. De heer X had namelijk eerder op die dag bij de politie aangifte daarvan gedaan tegen verzoeker. Ook maakte de politie een (interne) melding dat verzoeker tegen een psychose zou aanzitten.

I. BEVINDINGEN

Standpunt verzoeker

2. Verzoeker was van mening dat politieambtenaar B. vooringenomen handelde. Het zat verzoeker dwars dat politieambtenaar B. niet hem maar de heer X geloofde. Het verkeersincident was volgens verzoeker als volgt gegaan. Verzoeker reed achter een auto die plotseling stopte. Hij claxonneerde om aan te geven dat hij erlangs wilde en hij probeerde de auto te passeren. Op dat moment gooide de heer X zijn deur open en stapte uit de auto. De heer X was volgens verzoeker erg agressief. Hij schreeuwde en schopte tegen verzoekers autoband. Toen verzoeker achteruit reed, sloeg de heer X hard tegen verzoekers voorruit, klom op de motorkap van verzoekers auto en greep de ruitenwissers vast. Verzoeker draaide zijn auto schuin, zodat hij in geval van nood om de auto van de heer X weg kon rijden. De heer X liet zich vervolgens van de motorkap glijden, opende het portier en sloeg verzoeker hard in zijn gezicht. Verzoeker liep daarbij zichtbare verwondingen op. Hij had een sneetje ter hoogte van zijn linkeroog waar bloed uitkwam. Zijn bril was ook vernield. Hij ging daarom naar het politiebureau om aangifte te doen van mishandeling. Echter, politieambtenaar B. onderbrak het opnemen van zijn aangifte en hield verzoeker aan wegens een verdenking van poging tot doodslag c.q. zware mishandeling. De heer X had namelijk eerder op die dag aangifte daarvan gedaan bij de politie. Hij had verklaard dat verzoeker over zijn voet was gereden, hem honderd meter op

zijn motorkap had meegesleurd en na dit verkeersincident was doorgereden. Verzoeker ontkende dit. Ook nam de politie verzoekers rijbewijs in en meldde bij het Centraal Bureau Rijvaardigheid (CBR) dat het vermoeden bestond dat verzoeker niet over de vereiste rijvaardigheid dan wel geschiktheid zou beschikken om een motorrijtuig te besturen.

3. Voorts stoorde het verzoeker dat politieambtenaar B. hem steeds neerzette als een psychiatrisch patiënt. Op 7 april 2008 ging verzoeker naar het politiebureau nadat hij een sticker van de milieupolitie had aangetroffen op zijn auto. Toen hij daar politieambtenaar B. zag informeerde hij naar zijn aangifte. Deze deelde verzoeker mee dat er voor hem zeer belastende getuigen waren en dat hij met spanning uitkeek naar de strafzaak. Verzoeker was sprakeloos. Het verbaasde hem dan ook dat politieambtenaar B. een (interne) melding maakte dat verzoeker in zijn beleving tegen een psychose zou aanzitten. Naar aanleiding daarvan kwam er volgens verzoeker een briefje in het dossier van de strafrechter met de aantekening dat verzoeker psychotisch was. De rechter schoof dit briefje echter afkeurend ter zijde en liet weten dat hij dit niet op prijs stelde. Uiteindelijk sprak de rechter hem vrij, aldus verzoeker.

Standpunt korpsbeheerder

4. De korpsbeheerder verklaarde verzoekers klacht ongegrond. Er was zijns inziens voldoende reden om het opnemen van verzoekers aangifte te onderbreken en om verzoeker aan te houden. Immers, er waren tegen verzoeker ernstige bezwaren en de status van verdachte prevaleerde op dat moment. Ook achtte de korpsbeheerder van belang dat verzoeker werd gewezen op zijn rechten als verdachte, zodat zijn strafrechtelijke positie geen onnodige schade zou oplopen. Hoewel verzoeker aanvankelijk geen aangifte kon doen, stelde de politie hem twee maanden later wel daartoe in de gelegenheid.

5. Voorts was er naar het oordeel van de korpsbeheerder voldoende reden om voor intern gebruik een zogenoemde aandachtsvestiging te maken. Verzoeker vertoonde op 7 april 2008 namelijk een onredelijke of onbegrijpelijke angst en woede die zich kennelijk ook tijdens het verkeersincident op 2 april 2008 hadden geopenbaard. Daarbij merkte de korpsbeheerder wel op dat de term "psychotisch" niet zo gelukkig gekozen was en dat het de aanbeveling verdiende om een wat minder beladen term te gebruiken. De korpsbeheerder kon verder niet achterhalen op welke wijze en door wiens toedoen een briefje met de aantekening, dat verzoeker psychotisch was, in het dossier van de strafrechter was beland. Voor wat betreft de opmerking over verzoekers psychotisch gedrag aan een medewerker van de Rijbewijs Administratie van het arrondissementsparket Amsterdam was de korpsbeheerder met de betrokken politieambtenaar van oordeel dat dit niet behoorlijk was. Deze informatie was namelijk slechts bedoeld voor intern gebruik. De korpsbeheerder betreurde het dat deze opmerking was gemaakt.

Verklaring betrokken politieambtenaar

6. Politieambtenaar B. verklaarde, voor zover van belang, het volgende. Op 2 april 2008 kwam via 112 een melding binnen van een onafhankelijke getuige dat een autobestuurder over de voet van een man was gereden, hem met verhoogde snelheid op de motorkap had meegesleurd en er vervolgens vandoor was gegaan. Deze getuige gaf daarbij verzoekers kenteken door. In totaal waren er twee onafhankelijke getuigen die eensluidend hadden verklaard. Naar aanleiding daarvan ging politieambtenaar B. met verschillende collega's naar de betrokken plek om een buurtonderzoek te verrichten. Ook belde hij de getuigen voor meer informatie. De heer X had intussen aangifte gedaan van poging tot doodslag c.q. zware mishandeling. Zijn voet was dik en hij kon er niet op staan, omdat het middenvoetsbeentje waarschijnlijk was gebroken. Verzoeker verscheen later op het politiebureau om aangifte te doen van mishandeling. Toen de baliemedewerkster verzoekers verhaal aan politieambtenaar B. schetste, herkende hij de casus en liep naar verzoeker toe. Hij zag dat verzoeker een blauw oog had en een snijwond bij zijn linkeroog. Politieambtenaar B. vroeg verzoeker naar zijn persoonsgegevens en deelde hem mee dat hij op dat moment geen aangifte kon doen, omdat hij verdachte was van een strafbaar feit, en hield verzoeker aan. Naar zijn mening hield hij daarmee rekening met verzoekers rechten, zoals het zwijgrecht en het recht om niet aan zijn eigen veroordeling mee te werken. Als verzoeker als aangever eerst een verklaring had afgelegd, zou deze later tegen hem kunnen worden gebruikt, waardoor hij mogelijk zou kunnen worden benadeeld. Volgens politieambtenaar B. was er naast een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit sprake van ernstige bezwaren tegenover verzoeker. Het was zijns inziens zo goed als zeker dat verzoeker de dader was. Immers, het kenteken dat de getuigen doorgaven kwam overeen, verzoeker voldeed aan de omschrijving en verzoekers verklaring kwam overeen met de casus die uit de meldingen van de getuigen bleek. Verzoeker verklaarde ook tegenover de baliemedewerkster dat de heer X op zijn motorkap sprong, dat hij toen wegreed en dat de heer X hem vervolgens door het open raam in zijn gezicht sloeg. Na de aanhouding droeg politieambtenaar B. verzoeker over aan de wijkteamrecherche en deelde daarbij mee dat verzoeker nog wel in de gelegenheid moest worden gesteld om aangifte te doen. Ook liet politieambtenaar B. weten dat hij in het vervolg een eventuele tegenaangifte altijd in het (straf)dossier zou laten opnemen, zodat uiteindelijk het hele verhaal aan de rechter zou worden voorgelegd. Hierover is na intern overleg door het politiekorps beleid gemaakt.

7. Voorts verklaarde politieambtenaar B. dat verzoeker op 7 april 2008 boos op het politiebureau verscheen. De milieupolitie had een sticker op zijn auto geplakt met de mededeling dat zijn auto zou worden weggesleept. Dit bleek achteraf een grap te zijn geweest, die overigens niet specifiek op verzoeker was gericht. Op verzoek van de baliemedewerkster ging politieambtenaar B. naar verzoeker toe. Verzoeker zei echter helemaal niets, maar hij keek naar hem alsof blikken konden doden. Het was duidelijk dat hij woedend was en op uitbarsten stond. Zijn mond was verstijfd en zijn ogen stonden wijd

open. Ook had hij een oppervlakkige, snelle en luide ademhaling. Verzoeker deelde hem mee dat hij onschuldig had vastgezet, waarop politieambtenaar B. hem liet weten dat hij de rechtszaak met vertrouwen tegemoet zag. Verzoeker liep uiteindelijk zonder iets te zeggen het politiebureau uit. Politieambtenaar B. vond verzoekers gedrag, zoals hiervoor omschreven en tijdens het verkeersincident, erg vreemd en hield er een naar gevoel aan over. Het verontrustte hem. Daarom besloot hij om dit gedrag voor te leggen aan de psychiater van de zogenoemde Onderzoeksruijnte van de Spoedeisende Psychiatrie Amsterdam (SPOR). Nadat politieambtenaar B. verzoekers gedrag omschreef, liet de psychiater weten dat dit op psychotisch gedrag leek. Naar aanleiding daarvan maakte hij een zogenoemde aandachtsvestiging via een speciaal formulier met de aantekening dat verzoeker tegen een psychose aanzat. Deze aandachtsvestiging was alleen bedoeld voor intern gebruik en bedoeld als signaal, indien verzoeker in een overspannen toestand in een publieke ruimte zou worden aangetroffen. Het formulier gaf dan de instructie om verzoeker aan te houden en te presenteren bij de SPOR, aldus politieambtenaar B.

Proces-verbaal van aangifte door de heer X

8. Blijkens het op ambtsbelofte opgemaakte proces-verbaal van aangifte deed de heer X aangifte van poging tot doodslag en verklaarde, voor zover van belang, als volgt. De heer X stond naast verzoekers auto. Plotseling reed verzoeker met zijn auto over de voet van de heer X en bleef erop staan. Hij riep met luide stem tegen verzoeker dat de auto van zijn voet af moest, maar dat gebeurde niet. Hij sloeg daarom met kracht op de voorruit. Na een minuut ging de auto van zijn voet. Omdat de heer X boos was, riep hij tegen verzoeker of hij wel goed bij zijn hoofd was en waar hij mee bezig was. Op dat moment hoorde hij dat de motor van verzoekers auto toeren begon te maken en hij zag dat de auto met een redelijke vaart vooruit begon te rijden. De auto reed tegen hem aan, waardoor hij met zijn buik op de motorkap belandde. Hij pakte de ruitenwissers vast, zodat hij niet van de auto zou vallen. De auto reed verder en maakte veel toeren. De heer X was doodsbang en probeerde met zijn rechterhand door het open raam verzoeker te slaan in de hoop dat hij van de auto af zou komen. Doordat de auto uiteindelijk vaart minderde, kon hij van de auto afkomen. De heer X had in totaal tussen de vijftig en honderd meter op verzoekers rijdende auto gelegen. Voorts gaf de heer X het kenteken van verzoekers auto door.

Getuigenverklaringen

9. Getuige W. verklaarde blijkens het proces-verbaal van verhoor het volgende. Zij stond op vijf meter afstand en zag de heer X voor de portier van verzoekers auto staan. Op dat moment zag zij dat verzoeker flink gas gaf en dat de auto begon te rijden. Plotseling hoorde zij de heer X roepen dat verzoeker moest oppassen, omdat verzoeker op zijn voet ging staan. Zij zag dat de heer X in paniek raakte en hoorde hem schreeuwen dat verzoeker over zijn voet was gereden. Ook zag zij dat verzoeker doorreed en dat de heer X op verzoekers motorkap viel. Verzoeker bleef doorrijden en de heer X rolde uiteindelijk van de auto af. Verzoeker reed vervolgens weg, aldus getuige W.

10. Getuige D. verklaarde blijkens het proces-verbaal van verhoor als volgt. Zij was tijdens het verkeersincident thuis en hoorde geschreeuw. Toen zij naar buiten keek, zag zij de heer X tegen verzoeker schreeuwen dat hij over zijn voet reed. Verzoeker wilde kennelijk weggrijpen, omdat zij hoorde dat de motor van zijn auto luid toeren maakte, omdat verzoeker gas gaf. De heer X sprong op de motorkap. Verzoeker reed met de heer X op zijn motorkap weg en zij hoorde dat de auto versnelde. De heer X viel toen van de motorkap. Hij trok het portier van verzoekers auto open en probeerde verzoeker vast te grijpen, aldus getuige D.

II. BEOORDELING

ONDERBREKEN OPNAME AANGIFTE

Verbod van vooringenomenheid

11. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat overheidsinstanties zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden. Dit impliceert dat de politie in geval van conflicten, zoals bij een verkeersconflict, burencconflict of een conflict in de relationele sfeer, in beginsel alle betrokkenen in de gelegenheid stelt om, indien gewenst, aangifte te doen. Echter, mocht er ten aanzien van een betrokkene sprake zijn van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit, dan zou het belang van aanhouding kunnen prevaleren.

Geen schending

12. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie niet op vooringenomen wijze heeft gehandeld door het opnemen van verzoekers aangifte te onderbreken om verzoeker aan te houden. Hoewel verzoeker uiteindelijk is vrijgesproken, was er naar het oordeel van de Nationale ombudsman sprake van een redelijk vermoeden van schuld in de zin van artikel 27, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond) aan een ernstig strafbaar feit. Daarbij acht hij de volgende feiten en omstandigheden van belang. Op 2 april 2008 meldde iemand via 112 dat een bestuurder met zijn auto over de voet van een man was gereden, hem met verhoogde snelheid op de motorkap had meegesleurd en er vervolgens vandoor was gegaan. Bij deze melding werd het kenteken van verzoekers auto doorgegeven. Verder deed de heer X aangifte van poging tot doodslag bij de politie. Het feitenrelaas van de heer X was vergelijkbaar met de via 112 binnengekomen melding. De heer X gaf hierbij ook het kenteken van verzoekers auto door. Alles overziend komt de Nationale ombudsman tot de conclusie dat de politie verzoeker kon aanhouden.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

13. Hierbij merkt de Nationale ombudsman nog het volgende op. De politie stelde verzoeker twee maanden later in de gelegenheid om aangifte te doen. Zijn (tegen)aangifte werd niet in het strafdossier opgenomen. Dit was niet juist. Verzoekers aangifte had eerder

opgenomen moeten worden en in het strafdossier moeten worden gevoegd, zodat de rechter een volledig beeld had van de situatie. De betrokken politieambtenaar was die mening ook toegedaan. Daarom is volgens deze politieambtenaar na intern overleg binnen het politiekorps het beleid ontstaan dat een eventuele tegenaangifte voortaan in het strafdossier wordt opgenomen. De Nationale ombudsman heeft hiervan met instemming kennisgenomen.

MELDING PSYCHOTISCH GEDRAG

Vereiste van professionaliteit

14. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit betekent dat ambtenaren, die voor intern gebruik een melding of aandachtsvestiging maken, zoveel mogelijk registreren wat zij zelf hebben waargenomen zonder daarbij een bepaalde conclusie te trekken of (medische) diagnose te stellen.

Schending vereiste

15. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie het vereiste van professionaliteit heeft geschonden door in een zogenoemde aandachtsvestiging op te nemen dat verzoeker tegen een psychose zou aanzitten. Hoewel de Nationale ombudsman er begrip voor heeft dat de betrokken politieambtenaar zich zorgen maakte over verzoekers gedrag en het toejuicht dat de betrokken politieambtenaar verzoekers gedrag eerst aan een psychiater van de SPOR heeft voorgelegd, is hij van oordeel dat de term psychose in dit geval niet kon worden gebezigd. Zoals de korpsbeheerder ook heeft aangegeven, betreft het een beladen term. Voorts is niet gebleken dat een arts, zoals een psychiater, verzoeker zelf persoonlijk heeft gesproken en naar aanleiding daarvan de diagnose psychose heeft gesteld. De betrokken psychiater heeft slechts op basis van informatie, die de betrokken politieambtenaar heeft gegeven, geconcludeerd dat verzoekers gedrag op psychotisch gedrag leek. De Nationale ombudsman acht het in zo'n geval niet gepast om in een aandachtsvestiging op te nemen dat verzoeker tegen een psychose zou aanzitten. Het lag op de weg van de betrokken politieambtenaar om zich bij het opstellen van de aandachtsvestiging te beperken tot een omschrijving van verzoekers gedrag, zoals hij dit zelf had waargenomen zonder daarbij een bepaalde medische conclusie te trekken.

De onderzochte gedraging is dan ook niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland uit Amsterdam is:

gegrond voor wat betreft de (interne) melding dat verzoeker psychotisch gedrag vertoonde wegens schending van het vereiste van professionaliteit;

niet gegrond voor wat betreft het onderbreken van het opnemen van verzoekers aangifte.

Instemming

De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennisgenomen dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland een eventuele tegenaangifte voortaan opneemt in het strafdossier.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Artikel 27, eerste lid

Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

9

de Nationale ombudsman